

ÎNCHEIERE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Primarul general al municipiului Chișinău împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, persoană terță Olga Antonova cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,

constată:

La data de 24 decembrie 2019 Primarul general al mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 203/19 din 29 noiembrie 2018.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 29 noiembrie 2018 pârâtul a emis decizia nr. 203/19 privind discriminarea pe criteriu de limbă în exercitarea unui drept prevăzut de lege, recepționată la 12 decembrie 2019.

În decizia contestată pârâtul a subliniat la pct. 5.5 că dreptul de a primi răspuns în limba adresării este un drept prevăzut de lege, exercitarea căruia trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare, inclusiv pe criteriul lingvistic, însă nu face o referire clară și expresă la norma invocată, ce ar reglementa o asemenea formulare.

Reclamantul a menționat că decizia contestată se referă la mun. Chișinău (Primăria mun. Chișinău), și anume, Legea nr. 136 din 17.06.2016 privind statutul mun. Chișinău, în care este clar expus statutul de municipiu al Chișinăului, lipsind sintagma sau norma, prin care administrația publică locală din mun. Chișinău este obligată să ofere răspunsuri într-o altă limbă decât cea de stat.

Prin hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis acțiunea depusă de către Primarul general al municipiului Chișinău. S-a

anulat decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 203/19 din 29 noiembrie 2018 ca fiind ilegală. (f.d. 63, 70-73)

La data de 29 octombrie 2020 Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus cerere de apel nemotivată. La 07 decembrie 2020 a fost notificată apelantei hotărârea motivată a instanței de fond, iar la 29 decembrie 2020, în termen, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus apel motivat.

Prin decizia din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. (f.d. 105, 106-112)

Instanța de fond și instanța de apel au reținut că decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 203/19 din 29 noiembrie 2018 a fost adoptată cu încălcarea procedurii, stabilite de art. 51-52 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012 și nu este bazată pe o normă legală. De asemenea, au menționat că Primarul general al mun. Chișinău nu are obligația de a oferi răspunsul într-o altă limbă de comunicare decât în limba de stat, ori Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești nr. 3465 din 01.09.1989 a fost declarată desuetă prin Hotărârea Curții Constituționale din 04.06.2018.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii. (f. d. 114, 118-120)

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanța de apel a interpretat eronat prevederile dreptului material, și anume, art. 1, art. 2 din Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382 din 19.07.2001, ori orice persoană are dreptul să aleagă liber dacă aparține minorității respective sau nu, în dependență cum se consideră. Respectiv, nici Consiliul și nici instanța nu poate să conteste și/sau să evalueze apartenența unei persoane la o minoritate națională. Bineînțeles că criteriile obiective pot fi stabilite, precum particularitățile ce țin de limba vorbită, cultura și tradițiile respectate, însă aprecierea apartenenței este un criteriu subiectiv, care ține de dreptul persoanei să se autodetermine.

Recurentul a menționat că instanța de apel eronat a calificat și apreciat faptul că calitatea de autoritate a administrației publice reprezentative și executive îi revine Primarului general al mun. Chișinău, deoarece în temeiul deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 3/1 din 04 iulie 2019 Andrian Talmaci a fost împuternicit să execute temporar atribuțiile de Primar general al mun. Chișinău. În această calitate, primarul general interimar al mun. Chișinău, Adrian Talmaci, potrivit art. 14 alin. (2) din Legea privind statutul municipiului Chișinău nr. 136 din 17.06.2016 este șeful administrației publice municipale, iar potrivit art. 18 alin. (1) din aceeași lege, Primăria mun. Chișinău este structura funcțională care asistă primarul general în exercitarea atribuțiilor sale. Astfel, în temeiul art. 19 alin. (1) din Legea privind statutul municipiului Chișinău nr. 136 din 17.06.2016 în cadrul Primăriei activează cabinetul primarului general, subdiviziune care desfășoară activități specifice de secretariat, consiliere și monitorizare și este condusă de șeful cabinetului, iar una

dintre atribuțiile cabinetului primarului general este, potrivit art. 19 alin. (3) lit. d) să reprezinte primarul general în relațiile cu cetățenii, administrația publică centrală și locală, alte instituții și organizații, persoane fizice și juridice din țară și străinătate, în baza atribuțiilor stabilite de primarul general. Prim urmare, orice comunicare din partea Consiliului în adresa Primăriei municipiului Chișinău echivalează cu adresarea către primarul general al municipiului Chișinău, iar în speță, către Primarul general interimar, Adrian Talmaci.

De asemenea, recurentul a invocat o apreciere eronată a prevederilor art. 15 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 și cele din pct. 61 din Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului, aprobat prin Legea nr. 298 din 21.12.2012, referitoare la natura recomandărilor formulate, considerate drept indicații/prescripții, ori din lecturarea dispozițiilor legale care reglementează împuternicirea Consiliului de a formula recomandări nu stabilește criteriile obligatorii în privința sintagmelor pe care trebuie să le folosească la formularea acestora. Respectiv, aprecierea recomandărilor formulate de Consiliu drept indicații și/sau prescripții țin doar de aprecierea subiectivă și eronată a instanței.

Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 10 februarie 2021.

La data de 24 februarie 2021 Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus apel nemotivat.

Decizia motivată a fost notificată Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, cu poștă recomandată la data de 31 martie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție nr. DS8001329646AS. (f.d. 116)

Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, a depus recurs motivat la data de 27 aprilie 2021 la Curtea Supremă de Justiție. (f.d. 118-121) Astfel, dreptul de contestare a fost executat în termen.

La 12 aprilie 2021, la 29 aprilie 2021 și la 30 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primarului general al municipiului Chișinău și Olgăi Antonova copia recursului declarat de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. (f.d. 114, 122, 123)

La data de 11 mai 2021 Olga Antonova a depus referință, solicitând admiterea recursului declarat de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, casarea hotărârii din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii depusă de către Primarul general al municipiului Chișinău ca fiind neîntemeiată.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de

totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurent este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh